

Efter över 60 år i yrket är Åke Axelsson, 87 år, långt ifrån färdig. En av Sveriges främsta inredningsarkitekter berättar om kungliga uppdrag, vikten av hållbarhet och planerna på en webbshop.

Åke – stolarnas mästare och en folkhemssjäl

BOSTAD

När den nya boken om Åke Axelsson, skriven av Petter Eklund, landade i bokhyllorna i höstas var det inte bara en biografi över en av Sveriges mest framstående inredningsarkitekter och formgivare.

– Det är min historia, men det är också yrkets – inredningsarkitektens – historia och en berättelse om vårt samhälle under

den tid jag har levt och varit verksam. Det har varit en fantastisk resa, säger Åke Axelsson.

Han föddes i småländska Urshult 1932, som ett av åtta syskon. Gården var ett självhushåll, allt familjen behövde fick de odla, producera och tillverka själva.

– Vårt samhälle har under min livstid gått från ett på vissa områden nästan medeltida samhällsklimat med totalt självhushåll, till

dagens överflödssamhälle. Det var svårt att tackla fattigdomsproblemen i landet på 1800-talet, men dagens utmaning är faktiskt ännu större. Hållbarhet, det vill jag jobba med på alla sätt, säger Åke och berättar att det han främst tagit med sig från sin uppväxt är att arbeta med händerna och ta vara på resurserna.

Åke Axelsson är långt ifrån färdig med karriären. Det som står närmast på agendan är att öppna webbshop för att kunna sälja den småskaliga produktionen av möbler som snickras fram i den egna verkstaden, en dröm han har haft sedan flytten till Vaxholm på 1960-talet. I verkstaden doftar det gott av friskt trä. Vackra handverktyg sitter uppsatta på väggen i prydliga rader och snickaren Daniel Eriksson arbetar för fullt med stolar som Åke har ritat. Ryggstödet är gjort av återvunnet papper – ett av Åke Axelssons experiment för att hitta mer hållbara produktionsätt.

Han berättar om det fina med att arbeta i den lilla skalan, även om verkstaden är utrustad med många maskiner.

– Jag skulle nog kalla det vi gör här för småskaligt, industriellt hantverk snarare än bara hantverk, för att göra sådana här möbler helt för hand är numera orimligt. Den tiden och ekonomin finns inte längre. Men jag är inte så säker på att det behöver vara negativt, när man arbetar i den här skalan är det ändå mycket handpåläggning längs vägen samtidigt som vi arbetar effektivt.

Under sin över 60 år långa karriär är det just stolar Åke Axelsson har blivit mest berömd för och han har ritat över 200 olika modeller. Den vackra ateljén som ligger vid Åkes bostad i Vaxholm utanför Stockholm är fylld av stolar – på golvet, längs väggarna, i taket.

Det var som möbelsnickare han började, efter att en engagerad slöjdläroare i den småländska folkskolan skymtat en talang som borde tas tillvara och hjälpte Åke in på en utbildning för möbelsnickeri i Visby.

– Jag valde aldrig yrket, det bara blev så, säger Åke

och berättar om åren på Gotland där eleverna fick tillverka möbler ritade av mästaren Carl Malmsten, som sedan såldes i Malmstensbutiken på Strandvägen i Stockholm. Åke Axelsson gjorde ett utbyteshalvår i München, dit han åkte tåg i ett och ett halvt dygn, hela vägen från lilla Urshult dit pappan hade kört honom med hästskjutsen. Han arbetade därefter i Östervåla i ytterligare ett halvår, men

Åke Axelsson i sin ateljé i Vaxholm omgiven av stolar som han har formgivit.

FAKTA

Åke Axelsson

Alder: 87 år.
Familj: "Det är komplicerat... men barn och barnbarn!"
Yrke: Inredningsarkitekt och formgivare. Ägare och huvud-designer för anrika möbelföretaget Gärsnäs.
Bor: I Vaxholm, i anslutning till ateljé och verkstad.
Aktuell: Med Petter Eklunds bok "Den hållbara formen: Åke Axelsson" (Carlsson bokförlag, 2019).

kände sig sedan färdig som snickare och sökte sig in på Konstfacksutbildningen för möbler och inredning.

– Hösten 1952 klev jag in genom de stora dörrarna på Mäster Samuelsgatan 44 i Stockholm. Det var fantastiskt, då började livet om på något sätt. Jag kom in på gården, kände atmosfären och mötte kamrater som hade samma mål. De pratade om konst och arkitektur, det

hade jag aldrig fått göra förut.

Sedan den höstdagen har Åke Axelsson aldrig tvekat, det är detta han är född att syssla med. Han berättar om känslan av att kliva ut i arbetslivet efter Konstfack under 1950-talet som präglades så starkt av optimism.

– Kriget var slut, och det var som att det aldrig skulle kunna komma ett krig igen. Det nya samhället skulle byggas och vi skulle inreda det. Vi fick alla jobb direkt efter skolan. Mitt första uppdrag blev att vara med och arbeta med Peter Celsing och Operakällaren och inte långt senare med nya Konstfack.

I Åkes ateljé finns stora fotografier på några av alla de projekt han har varit inblandad i. Det är restauranger, museer och kyrkor

men också kungliga slottet. Åke drar fram en av stolarna han ritat till slottet. Den är klädd i textil designad av textilkonstnären Eva Rodenius.

– 1998 hade Carl XVI Gustaf varit Sveriges monark i 25 år, och då hade han önskat sig – som kung får man väl önska sig saker – ett rum på slottet som bättre motsvarade hans tid som regent. Det var ju en present från svenska folket, så han hade ingen beslutsrätt – den hade jag. Jag valde att göra ett rum som präglades av den svenska smokaren, säger Åke Axelsson.

När han ska nämna ett projekt som han är extra stolt över är det dock inte sommarängen på slottet som smäller högst. I stället väljer Åke riksdagsbiblioteket, som är inhytt i Sveriges första bankpalats i

Gamla stan i Stockholm.

– Det känns viktigast, för ytterst är det ju vårt – folkets – bibliotek. Det är ovanligt för parlamentsbibliotek att hålla öppet för allmänheten, det här är ett av få i världen. Alla kan gå dit. Så jag har fått jobba för kyrkan, monarkin och folket. Det har varit fantastiskt.

Vad är det roligaste med det du gör?

– Att få skapa och se hur något växer fram, att utforma något från en idé. Produkter som fyller ett behov och som människor tycker om. Det finns en trend att jobba med exklusiva varor som kan kosta hur mycket som helst, men det har aldrig lockat mig. Jag är folkhemmets man.

TEXT: MARIA SOXBO

Åke Axelsson i stolen han har formgivit som en del av folkets present till kung Carl XVI Gustaf inför hans 25-årsjubileum som regent 1998. I bakgrunden syns ett uppförstora foto av rummet på slottet.

FOTO: JESSICA GOW

FOTO: JESSICA GOW